

Folkeaksjon mot vindkraftverk i Namdalen
v/ Jannike Reymert, leder
Skogstien 16
7804 Namsos
Mob 97 59 06 96
Mail: jannike.reymert@gmail.com

Olje og energidepartementet,
Oslo

Namsos, 07.06.2019

Høringsuttalelse til Forslag til nasjonal rammeplan for vindkraftverk i Norge.

1. Presentasjon av Folkeaksjon mot vindkraftverk i Namdalen

Vi er en frittstående interesseorganisasjon basert på individuelt medlemskap som ble etablert 25.4.2019. Vi har som formål å arbeide mot etablering av vindkraftverk i Namdalen og vil i det følgende begrunne hvorfor vi anser vindkraftverk i Namdalen som uforenlig med viktige verdier i namdalsk natur.

Styret har følgende medlemmer:

Jannike Reymert, Namsos kommune, leder
Torgeir Strøm, Fosnes kommune, nestleder
Helge Gundersen, Høylandet kommune, sekretær
Irene Vannebo, Overhalla kommune, kasserer
Thomas Åhren, Namdalseid kommune
Ellinor Jåma, Steinkjer kommune
Mads Kappfjell, Namskogan kommune
Karin Nordaune, Grong kommune
Frode Setran, Nærøy kommune
Ola Kristian Johansen, Snåsa kommune

2. Kort oppsummering av våre argumenter mot vindkraftverk i Namdalen

- Sørsamisk reindrift er selve fundamentet for sørsamisk kultur, språk og samfunnsliv. Reindriften i Trøndelag er så presset på areal at de ikke har mer å avstå.
- Sør-samiske kulturminner og kulturmiljø er dårlig kartlagt i Namdalen og siden de som er anlagt før 1917 er fredet, kan det ikke bygges ut vindkraftverk i området før kartlegging er foretatt. Man vil nok da se at hele kulturmiljøet er fredet for større naturinngrep.
- Namdalske fjell med i stor grad uberørt natur og områder som er lite berørt av inngrep er særs viktige for utøvelse av friluftsliv, jakt og fiske, både for oss som bor her, men også for tilreisende og turistnæringen.
- Namdalsk natur huser flere rødlista dyre- og fuglearter så som jerv, gaupe, brunbjørn, fjellrev og oter samt hubro, hubro, fiskeørn, dobbeltbekkasin, fjellrype, lirype, jaktfalk og brushane. Siden vi har store fjellområder med stor grad av uberørthet og relativt lite menneskelig aktivitet fordi vi har et lite befolkningsgrunnlag, er verdien av namdalsk natur høy også med tanke på bevaring av rødlista og andre truede dyre- og fuglearter.
- Store deler av området (Salvassdraget og Bjøravassdraget) er vernete vassdrag. Almdalen og Ekorndalen er i tillegg naturreservat. Deler av Namdalen er også definert som boreal regnskog/kystgranskog der mye av skogen allerede er tapt pga skogsdrift oa. Namdalen er et kjerneområde for boreal regnskog og vi mener samfunnet har et ansvar for å bevare de restene av slik skog som fortsatt er uberørt/lite berørt.
- Namsen inkludert Bjøravassdraget er nasjonalt laksevassdrag og mye av nedbøren i området ender i Namsenfjorden som er en nasjonal laksefjord. Massiv veibygging inkludert grøfting vil medføre mye slam, oljesøl og annen forurensing i disse vassdragene samt i vassdrag som i dag markedsføres som vassdrag med rent vann i områder med villmarkspreg.
- Trøndersk natur er nå kraftig berørt av ulike inngrep for produksjon av energi. Se vedlagte kart nederst. Det må være et mål at noe av den trønderske naturen bevares uten store industri-inngrep og da peker Namdalen seg ut som svært viktig siden Namdalen har uberørt/lite berørt natur som går fra kyst til høyfjell. Vi mener at vi som lever i dag har et stort ansvar for å overlevere restene av uberørt natur i Norge til kommende generasjoner i så intakt tilstand som råd er.

3. Konklusjon og tanker om reaksjoner i befolkningen på de omfattende inngrep vindkraftverk vil være i namdalsk natur

Vi har mange tunge argumenter mot at Namdalen skal inn i en rammeplan for vindkraftutbygging. Vi ber derfor om at hele området tas ut av Forslag til rammeplan for landbasert vindkraftverk i Norge.

Vi har registrert et økende sinne i befolkningen der vindkraftverk nå bygges ut (Flatanger, Frøya) og med så stor pågang som vi har hatt etter oppstart av Folkeaksjon mot vindkraftverk i Namdalen føler vi oss sikre på at eventuelle planer om vindkraftverk i Namdalen vil bli møtt med omfattende aksjoner der målet er å berge vår dyrebare natur mot ubotelige inngrep .

4. Generelle betraktninger om grunnlaget for forslaget til rammeplan

Vi mener at oppdraget Olje- og Energidepartementet gav NVE var alt for snevert all den tid NVE bare skulle vurdere egnede områder for landbasert vindkraft. Det er ikke gitt at vi skal legge til rette for mer landbasert vindkraft i Norge i tiden som kommer.

Norske myndigheter må lete etter tiltak som kan gi redusert CO2-utslipp, men vi mener man da må kartlegge alle tenkelige tiltak som egner seg til formålet og så vurdere dem opp mot hverandre. Landbasert vindkraft vil slik vi ser det da komme langt ned på prioriteringslista pga omfattende ubotelige naturinngrep.

Vi vil peke på at selv om andre tiltak enn landbasert vindkraft kan bli dyrere vil det å industrialisere store fjellområder gi et verditap av norsk natur som ikke kan måles i penger. Andre målestokker enn økonomiske vurderinger må også inn i totalregnskapet for tiltak for å redusere CO2-utslippet i landet vårt.

Andre tiltak som kan tenkes iverksatt i stedet for landbasert vindkraft er vindturbiner til havs, oppgradering av eksisterende vannkraftanlegg og økt støtte fra Enova til mindre energikrevende oppvarming og etterisolering av hus (boliger, kontorer og offentlige bygg). Andre tiltak kan være oppgradering av nettverket for overføring av strøm over større strekninger. Videre vet vi det vurderes å pumpe opp vann som allerede er brukt i vannkraftverk slik at man utnytter vannkraften flere ganger. Påbud om at energiselskapene må kjøpe strøm fra private husholdninger med solcelleanlegg vil øke attraktiviteten for slike anlegg, noe man har hatt stort hell med bla i Tyskland. Det må gis bidrag til å montere store solcelleanlegg på eksisterende bygg og på den måten produsere grønn energi uten naturinngrep. Overhalla kommune er her en foregangskommune som nå bla a skal ha solcelleanlegg på en hel vegg på kommunehuset. De har også bygd flere nullutslippsbygg.

Forbud mot lys i reklameskilt på nattestid vil også monne noe for å redusere strømforbruket vårt. Generelt er tiden nå kommet for å fokusere på strømsparing, ikke bare økt produksjon av strøm.

Videre undrer vi oss på hvorfor alle planer om vindkraftverk handler om gigantiske vindturbiner som skal anlegges i stort antall i uberørt natur. Hvorfor er ikke mindre turbiner som kan settes opp i allerede industrialiserte områder et godt alternativ? De vil gi mindre kraft pr turbin, men blir mye billigere å sette opp da infrastrukturen med veier allerede er på plass. Dette har man hatt stort hell med i Danmark.

Vi ser at NVE betrakter flytende havvindkraftverk som en umoden teknologi. De skriver at bunnfaste vindturbiner ikke er aktuelt langs norskekysten pga dypere farvann hos oss enn utenfor andre Nord-Europeiske land. Vi mener det må være mulig å tenke norsk investering i vindkraftverk til havs nedover i Europa all den tid mye av kraften fra nye vindturbiner heretter vil bli forbrukt sørover i Europa. Statkraft har nylig påpekt at vi har mer enn nok kraftproduksjon til innenlands strømforbruk med de konsesjonene som allerede er gitt til landbaserte vindkraftverk. Tall fra European Wind Energy Association sier bla at et 70 x 70 km stort areal med vindturbiner på Ekofisk kan gi mer strøm enn strømmen all norsk vannkraft produserer i dag. Man vil da spare lange, kostbare og i seg selv naturødeleggende overføringsnettverk, særlig fra områder så langt nord som Namdalen.

NVE skriver i forslaget at "samiske interessenter har vært involvert i arbeidet", men det fremgår ikke om de har blitt hørt i prosessen. Når vi ser resultatet tillater vi oss å tvile på at de har blitt hørt når det gjelder Namdalen.

Områder med samisk reindrift burde kommet inn under kriteriene for hard eksklusjon. Vi finner det oppsiktsvekkende at områder med villrein ekskluderes, men ikke områder med samisk reindrift. Det aksepteres altså at villrein forstyrres av vindkraftverk såpass mye at dens leveområder tas ut av nasjonal ramme. Tamreinen derimot, som er samme art, ventes altså å forstyrres mindre? Dette på tross av identiske behov for bl.a. årstidsbeiter, brunst- og kalvingsland og på tross av at både villrein og tamrein i de aller fleste undersøkelser (83 % jfr. Vistnes og Nellemann 2008) viser redusert bruk av beiter nær (0-15 km) tekniske inngrep.

I tillegg er det åpenbart at urfolksperspektivet ovenfor sørsamisk reindrift er vektlagt for lite. Sørsamene er en minoritet i minoriteten. Området som NVE har utpekt berører ca. 35 % av alle sørsamiske reineiere i Norge. Reindriften utgjør bærebjelken i det sørsamiske samfunnet og er den viktigste arenaen for språk, sosial møteplass og utveksling av tradisjonell kunnskap. Det sørsamiske språket er sterkt truet, jfr. Unescos liste over truede språk.

NVE kjenner bakgrunnen for Olje- og Energidepartementets begrunnelse for avslaget til Kalvatnan vindkraftverk i Bindal kommune i 2016. Videre ba FN Norge før jul i 2018 å stoppe virksomheten i Storheia vindkraftverk for å vurdere saken av hensyn til samisk reindrift. Flere vindkraftverk i samme område vil derfor åpenbart komme i konflikt med Norges folkerettslige

forpliktelser (ILO-konvensjonen nr. 169 art. 15 og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 27) og grunnlovens § 108.

Vi mener videre at samiske kulturminner bør komme inn under kriteriene for myke eksklusjonskriterier.

Vi vil også påpeke at den avstanden som anføres som akseptabel for visuell forurensing ikke oppfattes som akseptabel av folk som benytter fjellene våre til turformål. Man trekkes uvegerlig til toppene for å få godt utsyn og der vil vindturbiner ødelegge utsynet i langt større avstander enn det er anført i rapporten.

Videre leser vi "mellom" linjene at det nå er en ikke ubetydelig økonomisk gevinst i å bygge ut landbasert vindkraft. Vi er av den klare oppfatning at verdien av det som går tapt ved å gjøre om deler av uberørt/lite berørt natur i Namdalen til industriområder er uendelig mye større enn den økonomiske gevinsten man kan få ut av å bygge vindkraftverk. Verdien av uberørt natur og bevaring av arealer til reindrifta kan vanskelig måles i penger, men er allikevel kanskje det beste vi kan ta vare på til kommende generasjoner.

5. Hvorfor er denne saken viktig for oss som bor i Namdalen og nasjonen som helhet.

Reindrifta og sørsamisk kultur er avhengig av store og uberørte arealer for å kunne fortsette med reindrift i Namdalen. Siden de over mange år har mistet "bit-for-bit" av det arealet de trenger for utøvelse av reindrift og sier at nå har de ikke mer å miste, mener vi storsamfunnet må innse at ytterligere naturinngrep i områder med reindrift ikke kan tillates.

Resten av befolkningen i området samt tilreisende turister bruker naturen til friluftsliv, jakt og fiske og vi anser tilgang til uberørt eller lite berørt natur som svært verdifull. Anleggelse av vindkraftverk i våre natur vil medføre ubotelige skader og vi mener det er av største viktighet å bevare de siste restene Norge har igjen av uberørt/lite berørt natur.

6. Mer utdypende begrunnelse for hvorfor vindkraftverk ikke bør bygge i Namdalen.

Først vil vi påpeke at NVEs forslag til rammeplan for vindkraftverk i Namdalen ikke kan leses som annet enn en sammenhengende og svært god argumentasjonsrekke mot vindkraftverk i Namdalen. Selv om det er gode vindforhold i Namdalen mener vi OED må ta i betraktning forhold NVE beskriver som taler mot vindkraftverk i Namdalen og slette området fra sitt forslag til nasjonal ramme for vindkraftverk i Norge.

NVE skriver at man *”mangler kunnskap om viktige interesser, verdivurdering av viktige interesser og faktiske virkninger av store naturinngrep som bygging av vindkraftverk”*. En naturlig konklusjon av denne korrekte påpekingen bør vel være at man først må skaffe seg mer kunnskap og ikke minst evaluerer konsekvensene av allerede etablerte vindkraftanlegg før man tilrår bygging av nye anlegg. For Namdalen vil det være særdeles viktig å innhente kunnskap om hvordan vindkraftverk i drift påvirker tamreindrifta og dermed sør-samisk kultur og språk.

Vi vil under drøfte våre argumenter mot vindkraftverk i Namdalen mer inngående punkt for punkt.

a. Om reindrift, sørsamisk kultur og språk.

Etter vår mening er det åpenbart at dagens forslag til nasjonal ramme vil være i strid med Norges folkerettslige forpliktelser, som er hjemlet i grunnlovens § 108:

Dei statlege styresmaktene skal leggje til rette for at den samiske folkegruppa kan tryggje og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Det er fem reinbeitedistrikter i Namdalen:

Låarte sijte/Luru reinbeitedistrikt

Tjåehkere sijte/Østre Namdal reinbeitedistrikt

Åarjel Njaarke sijte/Vestre Namdal reinbeitedistrikt

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt

Fovsen Njaarke Sijte/Fosen reinbeitedistrikt

4 av disse blir direkte berørt av forslaget, mens det i det siste distriktet (Fovsen Njaarke sijte) er bygd eller er under bygging 6 vindkraftverk.

Så godt som hele området blir brukt som reinbeite. Det er mest vinterbeite, men også alle andre sesongbeiter berøres. I tillegg er det flyttleier, oppsamlingsområder og gjerdeanlegg som alle er sentrale for driften i reinbeitedistriktene.

Vinteren er den mest sårbare delen av året for reinen. Det er tilgangen på vinterbeite som bestemmer størrelsen på reinflokken og dermed produksjonsgrunnlaget for reindriftsutøverne. Innenfor området er det helt sentrale vinterbeiter for alle fire reinbeitedistrikt. Vindkraftverk i vinterbeite vil derfor være spesielt alvorlig, men med tanke på inngreps situasjonen i Trøndelag vil alle vindkraftverk innebære omfattende negative konsekvenser.

NVE skriver at anleggsfasen åpenbart virker negativt på reindriften i betydelig grad. Videre skriver NVE om erfaringer fra områder med vindkraftverk der det også utøves reindriften:

”Reindriftsutøverne mener driften har blitt påvirket, også i driftsfasen av vindkraftverket. De mener at reinen skyr de områdene hvor de ser vindturbiner i bevegelse, ikke finner beiter, og at beiteområdet i nærheten av vindkraftverket har mistet mye av verdien som beiteland. De har observert en endring av reinens bruk av området sammenlignet med bruken før utbyggingen. Unnvikelse rundt vindkraftverkene har medført økt tetthet av rein andre steder i distriktene, noe som gir større beitepress i disse områdene. Videre beskriver utøverne at vindkraftverk har ført til fragmenterte beiteområder, som fører til forringet beitekvalitet og at dyrene mister flokkfølelsen. Dette kan medføre driftsmessige utfordringer og virkninger for produksjonen.

Etter NVEs vurdering besitter berørte reinbeitedistrikter viktig erfaringsbasert kunnskap om driftsforhold i sine beiteområder, både før og etter etableringen av vindkraftverk. Selv om fagfellevurdert forskning utgjør det viktigste kunnskapsgrunnlaget for NVE, må også reindriften erfaringer og observasjoner inkluderes i vurderinger knyttet til virkninger for reindriften.

Videre skriver NVE:

”Fordi det er usikkerhet rundt de faktiske virkningene av vindkraft i reinbeiteområder, bør bevaring av samisk kultur og språk være et føre-var-hensyn som vektlegges i konsesjonsbehandling av vindkraftverk i samiske områder”.

”Det kan være grunn til å legge mest vekt på dette i områder der den samiske kulturen og språket er særlig sårbare, som for eksempel store deler av det sørsamiske området”.

”Som nevnt over, kan relativt små inngrep i pressede områder få betydelige virkninger dersom summen av inngrep i området overstiger reindriften tålegrense”.

”NVE vil i konsesjonsbehandlingen av vindkraftverk legge særlig vekt på virkninger for kalvingsområder og minimumsbeiter”.

Vi kan ikke annet enn si at dette er meget godt skrevet!

Vi vil videre sitere Olje- og energidepartementets vurderinger i sitt avslag om vindkraftverk i Kalvatna i Bindal kommune:

I hvilken grad dette tiltaket vil være i strid med FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) art. 27 om kulturvern og minoriteter, beror på en konkret vurdering av hvorvidt tiltaket nekter samisk reindrift som kulturutøvelse.

Et tiltak som ikke i seg selv innebærer en nektelse, skal likevel anses som en nektelse, dersom flere tiltak samlet representerer en krenkelse av SP art. 27. En krenkelse av retten til kulturutøvelse vil representere et brudd med SP art. 27. I så fall vil det ikke være anledning til å gi konsesjon etter energiloven § 3-1.

SP Art. 27 slår fast at den enkelte reindriftsutøver ikke kan nektes retten til å drive med reindrift.

Klimaendringer har ført til større utfordringer for reindriften i Nordland de senere årene. Blant annet har beiteforhold blitt vanskeligere enkelte år på grunn av vekslende snø- og regnvær som "låser" beitene oftere enn før. Lite snø kan også gjøre det vanskeligere å følge flokken fordi man ofte er avhengig av snøskuter.

Departementet konstaterer som NVE, at de faktiske virkningene av etablering av vindkraft i et reinbeiteområde er usikre og at det ikke er entydige forskningsresultater.

En svensk rapport som sammenfatter tre studier at vindkrafts effekt på rein og reindrift finner effekter i form av redusert beitebruk og mindre beitero i 3-4 kilometers avstand fra vindkraftverkene. I tillegg finner studiene at reinen søker seg til områder der de ikke kan se vindturbinene, særlig når de befinner seg relativt nært vindkraftverkene. I rapporten vises det også til GPS-data som indikerer at reinen ikke har vent seg til og gjenopptatt normal bruk av et vindkraftområde etter 3—4års drift.

Funnene i den svenske rapporten støttes også av foreløpige analyser av reindrift ved Raggovidda vindpark, slik det fremgår av utkast til sluttrapport fra et før—etterstudie, blant annet med GPS, av rein i det aktuelle distriktet³. Kalvatnet er blant meget få distrikter der sørsamisk benyttes som morsmål og som arbeidsspråk i den daglige driften. Distriktene mener reindriften er bærebjelken i denne kulturen, og helt avgjørende for å opprettholde språket. Departementet konstaterer at sørsamisk er klassifisert som et alvorlig truet språk på UNESCOs liste over truede språk, og at få brukere og store avstander gjør at det er krevende å drive sørsamisk språkarbeid.

Selv om det innenfor folkeretten gjelder et proporsjonalitetsprinsipp, oppstiller folkeretten en absolutt grense for hvilke tiltak som kan tillates. Der det er berettiget tvil om et tiltak kan gjennomføres innenfor folkerettens materielle urfolksvem, kan ikke den

ordinære samfunnsmessige avveining legges til grunn for om konsesjon skal gis.

Konsekvensene av folkeretten kan dermed føre til at det ikke kan gis konsesjon til et tiltak som ellers har en positiv nåverdi i samfunnsøkonomisk forstand.

Det er en overliggende fare for at summen av etablerte inngrep i distriktet sammen med etablering av vindkraftverket kan være til hinder for at reindriften i distriktet kan opprettholdes i det omfanget den har i dag.

Vi velger å bruke sitater fra OEDs avslag for vindkraftverk ved Kalvvatna fordi det her argumenteres svært godt mot vindkraftverk i områder med sørsamisk reindrift. Verdien av reinbeitene ellers i Namdalen er identiske med området rundt Kalvvatna. De samme vurderingene må derfor legges til grunn for hele Namdalen.

Vi savner omtale av de omfattende veianleggene som kreves for anleggelse og drift av et vindkraftverk. Det handler om milevis med 5 meter brede asfalterte veier der det må sprenges betydelig mengder fjell da namdalsk utmark er svært kupert. Her er også store myrområder som må steinsettes, noe som vil medføre enda mer sprengt fjell og store skjæringer. Grøfting av myr medfører for øvrig økte CO₂-utslipp og vil dermed redusere klimaeffekten av vindkraftproduksjonen. Regnvann vil ta nye veier. Dette endrer landskapet betydelig. Reinen vil hindres på sine flyttveier i betydelig grad både i anleggsfasen og driftsfasen da veiene er permanente inngrep. Mange steder vil reinen ikke klare å krysse veiene fordi de ikke klarer å ta seg opp de store veiskråningene som vil bli laget.

Rammevilkårene for reindriften i Trøndelag er tøffe. Tap av rein til rovvilt er store, reindriften oppgir at ca. 40 til 50 % av kalvene tapes til rovvilt (Landbruksdirektoratet 2018). Samtidig er presset fra andre brukergrupper (landbruk, vannkraftverk, skogsbilveier, turisme mv.) og tekniske inngrep stadig økende. Det er avgjørende at de gjenværende, uberørte områdene bevarer.

Norge er bundet opp av ILO-konvensjonen til å ta vare på den sør-samiske kulturen og språket. Siden Namdalen ligger sentralt til for denne kulturen og deres arealer over år er så redusert pga ulike naturinngrep vil ytterligere inngrep i områder for sør-samisk reindrift kunne medføre kollaps av den sørsamiske kulturen og deres språk. Derfor må det norske samfunnet ha en føre-var-holdning til alle områder som brukes til sør-samisk reindrift.

Vi mener tiden nå er kommet til å lytte til reindriftra som sier at de gjennom utallige år har mistet så mye areal at de ikke har mer å miste. Det betyr at enhver inngripen i områder som brukes til sør-samisk reindrift må fritas fra vindkraftutbygging.

b. Om kulturminner og kulturmiljøer

Sørsamiske kulturminner finnes i stort antall over hele området som i Forslag til rammeplan er inntegnet i Namdalen. Det gjenstår her et stort registreringsarbeid. Vi minner om at samiske kulturminner er fredet når de er fra 1917 eller før. I sum utgjør de samiske kulturminnene det man kaller et kulturmiljø som er områder hvor kulturminner inngår som en del av en større helhet. Det sør-samiske kulturmiljø taper seg vesentlig dersom det bygges vindkraftverk i området. Det kan uansett ikke vurderes å anlegge vindkraftverk før hele Namdalen er grundig kartlagt.

c. Om urørt natur og friluftsliv

Store sammenhengende naturområder har stor verdi for mangfoldet av natur, landskap og friluftsliv samt for naturens evne til klimatilpasning. Namdalen har egenskaper og kvaliteter som ikke finnes andre steder bla fordi store deler av Namdalen har kystnære fjell samt boreal regnskog. Miljødirektoratet mener at utbygging av vindkraft i slike områder derfor vil medføre høy grad av konflikt.

NVE skriver at de *"vil legge mer vekt på det eksisterende friluftslivet i et område som brukes mye enn et område som sjelden brukes"*. På grunn av lav befolkningstetthet vil namdalsk natur aldri få besøkstall som en del fjellområder i Sør-Norge, men NVE overser at mye av verdien ved namdalsk natur nettopp er at området er spart for mye tilrettelegging og hyppig bruk av mange mennesker. En av de store opplevelsesverdiene ved namdalsk natur er at man her kan gå i dager vis uten å møte folk eller betydelige spor etter mennesker og dermed få den villmarksfølelsen som mangler i områder med mye bruk i deler av landet med større befolkningstetthet.

Er det virkelig slik at den norske stat ikke ser verdien av et område nettopp fordi det er uberørt/lite berørt og da ikke brukes til fritidsformål av store menneskemengder?

Videre skriver NVE at: *"konfliktpotensialet ved vindkraftutbygging ofte kan være større langs kysten og i høyfjellet enn i mellomliggende arealer"*. Vi vil da minne om at høyfjellet for oss er fjellområder fra over tregrensa (0-400 moh) til våre høyeste topper som for det meste er under 8-900 moh. NVE har derfor helt rett i at det vil

være et stort konfliktpotensiale i de namdalske fjellene og vi må da konkludere med at området er lite egnet til vindkraftutbygging.

d. Om "rødlista" og andre truede dyre-og fuglearter samt sjeldne plantearter i området

Miljødirektoratet viser til at den vitenskapelige litteraturen er tydelig på anbefalingen om at man bør unngå ytterligere forringelse av verdifulle miljøer for store rovdyr på grunn av deres sårbarhet for forstyrrelser og fragmentering. I Namdalen har vi jerv, gaupe, brunbjørn, fjellrev og oter, alle dyrearter som krever villmark med lite menneskelig aktivitet for å overleve.

Topografien i området består av store fjell- og myrområder, skogkledde daler med elver og bekker som utgjør viktige habitater for mange av de 81 fugleartene som i dag står på «rødlista» over truede fuglearter i Norge. Det er nok å nevne hubro, fiskeørn, dobbeltbekkasin, fjellrype, lirype, jaktfalk og brushane som alle er avhengig av urørte skog- og myrområder som dette området er så rikt på.

Havørn, kongeørn og sangsvaner er ikke lenger på den norske «rødlista», men alle sammen er sårbare og er derfor beskyttet gjennom fredning. NINA gjennomførte i perioden 2011 til 2013 en systematisk opptelling av fugler som var skadet eller drept som følge av kollisjon med vindmøller. Denne tellingen dokumenterte funn av hele 55 individer, der 15 havørn og 18 liryper utgjorde over 50% av funnene, mens det i tillegg ble funnet jaktfalk, heilo, kongeørn og tårnfalk. (Se NINA sin rapport 1010: «Søk etter døde fugler i Smøla vindpark 2011-13»). Dokumentasjonen i denne rapporten viser at de samme fugleartene har tilhold også i store deler av Namdalen.

Bygging av infrastruktur som kreves for oppstalling av vindturbiner i dette området, samt vindturbiner i drift, vil derfor representere en stor trussel for fugle- og dyrelivet i området og vi ikke være i overensstemmelse med de forpliktelsene Norge har inngått i bl.a. Ramsarkonvensjonen. Dette er internasjonale konvensjoner Norge har forpliktet seg til å oppfylle og etterleve, noe som vil være et tungtveiende argument for ikke å gå for en massiv utbygging i det foreslåtte området.

Før en overhode vurderer å gå videre med planlegging av bygging av vindkraftturbiner i Namdalen, ber vi om at:

- Fugle- og dyrelivet samt biotoper for disse, kartlegges grundig
- Norge sine forpliktelser ovenfor bl.a. Ramsar-konvensjonen blir lagt til grunn i det videre arbeidet
- Dokumentasjonen i «Smøla-rapporten» tas til følge

Vi vil også nevne at Trøndertorvmosen har sitt kjerneområdet i områdene Overhalla - Almåsgrønningen, altså midt i områder der eventuelle veger til Salfjellet vil bli lagt. Denne arten finnes kun i Namdalen og ett sted på Sør-Helgeland.

En annen lavart vi vil nevne er taigabendellav, en lavart som til nå bare er funnet på Namdalseid og i Overhalla.

Vi har ikke fullstendig oversikt over alle arter som kan være truet av nye inngrep i uberørt/lite berørt natur men tenker at før noen nye inngrep kan tenkes i området må man drøfte hvordan den nye tilstandsrapporten til det internasjonale naturpanelet (IPBES) om jordas natur- og biomangfold skal anvendes for å ta vare på naturmangfoldet i Namdalen.

e. Om overføringsnettverk for produsert strøm i Namdalen.

NVE skriver at det er stor usikkerhet med hensyn til overføringskapasitet for strøm fra nye vindkraftverk i Namdalen. Det er ikke vurdert hvilke konsekvenser det vil ha for nettverkskapasiteten om man bygger nye vindkraftverk i Namdalen. Vi tenker at overføringsnettverk i seg selv er store naturinngrep vi bør unngå, særlig over lenger strekninger som fra Namdalen til Sør-Norge og land lenger sør.

Tapet av produsert strøm øker jo lenger man må sende strømmen før den når mottager. Det gjør at Namdalen er lite egnet for vindkraftverk til produksjon av strøm.

Statnett sier i 2017 at det er god energisikkerhet i Midt-Norge i overskuelig framtid, selv ved en betydelig vekst i forbruket. Det kan derfor ikke argumenteres for at vi må produsere mer strøm til lokalt forbruk.

f. Om total belastning av inngrep i namdalsk natur

Vi viser til vedlagte kart under som illustrerer hvor store deler av trøndersk natur som nå er industrialisert på grunn av vindkraftverk og vannkraftverk.

Vi minner om at Naturmangfoldslovens § 10 sier: "En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for."

Trøndersk natur har slik vi ser det nådd en sumeffekt på inngrep som tilsier at vi ikke kan belastes med flere naturinngrep av den størrelsesorden vindkraftverk utgjør.

Namsos, 07.06.2019

Jannike Reymert
Leder i Folkeaksjon mot vindkraftverk i Namdalen

Kartet under viser samlet belastning fra strømproduksjon på trøndersk natur

